

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра міжнародних відносин і суспільних наук

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан гуманітарно-педагогічного факультету
Інна САВИЦЬКА
_____ 2024 р.

«СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри міжнародних відносин і суспільних наук
Протокол № 9 від 17 квітня 2024 р.
Завідувач кафедри
 Вікторія ХВІСТ

«РОЗГЛЯНУТО»
Гарант ОП «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
 Сергій БІЛАН

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**МІЖНАРОДНА ІНФОРМАЦІЯ ТА СУЧАСНІ ПОЛІТИЧНІ
ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ І ТЕХНОЛОГІЇ**

Галузь знань 29 «Міжнародні відносини»
Спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
Освітня програма «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Розробник: Калуга В.Ф., професор кафедри міжнародних відносин і суспільних наук, доктор філософських наук, доцент

Київ – 2024 р.

Опис навчальної дисципліни Міжнародна інформація та сучасні політичні інформаційні системи і технології

Спеціальність, освітній ступінь, освітня програма		
Спеціальність	291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»	
Освітній ступінь	Бакалавр	
Освітня програма	«Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова/вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	_____ (назва)	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	2023-2024 н.р.	2023-2024 н.р.
Семестр	4	_____
Лекційні заняття	30 год.	6 год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.	8 год.
Лабораторні заняття	0 год.	0 год.
Самостійна робота	60 год.	106 год.
Індивідуальні завдання	_____ год.	_____ год.
Кількість тижневих годин для денної форми навчання:		
аудиторних	4 год.	
самостійної роботи студента	4 год.	

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: Сформувати цілісне впорядковане уявлення про суть та основні етапи становлення міжнародного інформаційного простору, а також про ключові процеси та тенденції, притаманні глобальній комунікаційній системі; сприяти формуванню навичок послідовного та всебічного аналізу закономірностей і особливостей розвитку світової комунікаційної системи; допомогти засвоїти методи та алгоритми роботи з інформаційними системами; закласти чітке розуміння місця та ролі України в глобальному інформаційному просторі та ймовірні перспективи щодо зміни її становища.

Завдання: вивчення сучасного стану і тенденцій глобальних комунікаційних процесів, визначення їх впливу на світову, регіональну і національну політику; аналіз впливу ІКТ на розвиток глобального інформаційного суспільства; дослідження та прогнозування проблем міжнародного співтовариства в галузі інформації і комунікації; вивчення стратегій і практики міжнародної інформаційної політики; дослідження інформаційної складової глобальної економіки, безпеки, зовнішньої політики та міжнародного права; аналіз впливу інформаційного простору України на політичні та економічні аспекти інтеграції країни в світовий інформаційний простір, політико-правовий аналіз інформаційної політики України

та практичних її результатів у співробітництві з різноманітними міжнародними організаціями та іншими акторами міжнародних відносин.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:** зміст основних понять міжнародної інформації; сутність концепцій та моделей міжнародного співробітництва в галузі інформації і комунікації; роль та функції міжнародних організацій у формуванні і реалізації ідеології інформаційного суспільства як чинника міжнародного розвитку; практику реалізації міжнародної інформаційної політики на глобальному, регіональному (європейському) та національному рівнях; напрямки та переваги міжнародного співробітництва України в галузі інформації і комунікації з іншими державами, міжнародними організаціями, інститутами, фондами;

вміти: чітко та послідовно визначатися зі стилем і методами здійснення інформаційної політики акторами міжнародних відносин; аналізувати конкретний зріз інформаційного простору на предмет виявлення ключових гравців, засад, правил та дійсних мотивів тих чи інших дій суб'єктів міжнародної інформації; відрізнити дійсні мотиви від аргументів на користь виправдання тих чи інших дій суб'єктами; формувати послідовне чітке враження про особливості провадження інформаційної політики в певних часових і регіональних межах; в цілому ефективно застосовувати набуті знання та навички у практичній діяльності.

Загалом студент має усвідомлювати суть міжнародної інформаційної політики, природу інформаційного простору; розумітися на системі методів та засобів провадження інформаційної політики та цілеспрямовано впливу, а також способи вияву та захисту від маніпулятивно спрямованого інформаційного впливу; виявляти ситуацію інформаційної війни та ефективно протидіяти її проявам як на рівні інформаційного простору, так і на рівні індивідуальної та колективної свідомості.

Набуття компетентностей:

- **інтегральна компетентність:** здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, зовнішньополітичної діяльності держав, міжнародних взаємодій між державами, міжнародними організаціями та недержавними акторами, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов та передбачає застосування теорій суспільних наук та спеціальних наукових методів дослідження проблем міжнародних відносин.

- **загальні компетентності:**

ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

- **фахові компетентності:**

СК1. Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.

СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК10. Здатність аналізувати структуру та динаміку міжнародних суспільних комунікацій, виявляти їх вплив на міжнародну систему, державні та суспільні інститути.

СК12. Здатність до здійснення комунікації та інформаційно-аналітичної діяльності у сфері міжнародних відносин (українською та іноземними мовами).

СК16. Здатність розробляти стратегію аграрно-виробничо-фінансової діяльності, маркетингу та менеджменту у сфері міжнародних відносин та комунікації.

Загалом студент має усвідомлювати суть міжнародної інформаційної політики, природу інформаційного простору; розумітися на системі методів та засобів провадження інформаційної політики та цілеспрямовано впливу, а також способи вияву та захисту від

маніпулятивно спрямованого інформаційного впливу; виявляти ситуацію інформаційної війни та ефективно протидіяти її проявам як на рівні інформаційного простору, так і на рівні індивідуальної та колективної свідомості.

Програмні результати навчання (ПРН):

РН07. Здійснювати опис та аналіз міжнародної ситуації, збирати з різних джерел необхідну для цього інформацію про міжнародні та зовнішньополітичні події та процеси.

РН08. Збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій.

РН09. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.

РН11. Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні.

РН14. Використовувати сучасні цифрові технології, спеціалізовані програмне забезпечення, бази даних та інформаційні системи для розв'язання складних спеціалізованих задач у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:

- повного терміну денної (заочної) форми здобуття вищої освіти;
- скороченого терміну денної (заочної) форми здобуття вищої освіти.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Інформаційна парадигма глобального розвитку												
Тема 1. Інформація як ключовий елемент взаємодії	5	1	1			3	8		1			7
Тема 2. Міжнародна інформація як предмет професійного дослідження; джерела міжнародної інформації та інформаційні ресурси	7	2	2			3	8		1			7
Тема 3. Інформаційне суспільство, його суть і властивості; електронна культура	8	2	2			4	8		1			7
Тема 4. Світовий саміт з інформаційного суспільства. Інформаціоналізм, його моделі; зв'язок інформаціоналізму та	8	2	2			4	8	1				7

глобалізм												
Тема 5. Інформаційний простір, інформаційні потоки. Логістика	8	2	2			4	7	1				6
Тема 6. Інформаційні ресурси та потреби; культура інформаційного споживання	8	2	2			4	7		1			6
Тема 7. Методи і засоби пошуку, збирання, добування та оцінки інформації, у т.ч. конфіденційної та секретної	8	2	2			4	7		1			6
Тема 8. Інформаційна аналітика та інформаційний супровід інститутів (суб'єктів) міжнародної взаємодії і політики	8	2	2			4	7		1			6
Разом за змістовим модулем 1	60	15	15			30	60	2	6			52
Змістовий модуль 2. Прикладні аспекти міжнародних інформаційних відносин												
Тема 9. Інформаційне забезпечення та супровід міжнародної діяльності	5	1	1			3	8	1				7
Тема 10. Технології адресного донесення та маніпулювання інформацією; комунікативні технології	7	2	2			3	8	1				7
Тема 11. Інформаційна війна: природа, причини, технології і засоби	8	2	2			4	8		1			7
Тема 12. Міжнародна, регіональна та національна інформаційна безпека	8	2	2			4	8		1			7
Тема 13. Міжнародна, європейська та вітчизняна інформаційна політика. Інформаційна стратегія	8	2	2			4	8	1				7
Тема 14.	8	2	2			4	8	1				7

Інформаційна економіка та міжнародний інформаційний бізнес											
Тема 15. Юридично-правова основа функціонування інформаційної міжнародної, регіональної та національної сфери	8	2	2			4	6				6
Тема 16. Місце та роль України у світовому інформаційному просторі	8	2	2			4	6				6
Разом за змістовим модулем 2	60	15	15			30	60	4	2		54
Усього годин	120	30	30			60	120	6	8		106

3. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Інформація як феномен буття та явище соціального існування людини	1
2	Тема 2. Міжнародна інформація, її природа і ключові характеристики; джерела міжнародної інформації та інформаційні ресурси	2
3	Тема 3. Інформаційне суспільство, його природа і властивості; електронна культура	2
4	Тема 4. Світовий саміт з інформаційного суспільства. Інформаціоналізм, його моделі; зв'язок інформаціоналізму та глобалізм	2
5	Тема 5. Інформаційний простір, інформаційні потоки. Логістика	2
6	Тема 6. Інформаційні ресурси та потреби; культура інформаційного споживання	2
7	Тема 7. Методи і засоби пошуку, збирання, добування та оцінки інформації, у т.ч. конфіденційної та секретної	2
8	Тема 8. Інформаційна аналітика та інформаційний супровід інститутів (суб'єктів) міжнародної взаємодії і політики	2
9	Тема 9. Інформаційне забезпечення та супровід міжнародної діяльності	1
10	Тема 10. Технології адресного донесення та маніпулювання інформацією; комунікативні технології	2
11	Тема 11. Інформаційна війна: природа, причини, технології і засоби	2
12	Тема 12. Міжнародна, регіональна та національна інформаційна безпека	2
13	Тема 13. Міжнародна, європейська та вітчизняна інформаційна політика. Інформаційна стратегія	2
14	Тема 14. Інформаційна економіка та міжнародний інформаційний бізнес	2

15	Тема 15. Юридично-правова основа функціонування інформаційної міжнародної, регіональної та національної сфери	2
16	Тема 16. Місце та роль України у світовому інформаційному просторі	2

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Інформація як феномен буття та явище соціального існування людини	3
2	Тема 2. Міжнародна інформація, її природа і ключові характеристики; джерела міжнародної інформації та інформаційні ресурси	3
3	Тема 3. Інформаційне суспільство, його природа і властивості; електронна культура	4
4	Тема 4. Світовий саміт з інформаційного суспільства. Інформаціоналізм, його моделі; зв'язок інформаціоналізму та глобалізм	4
5	Тема 5. Інформаційний простір, інформаційні потоки. Логістика	4
6	Тема 6. Інформаційні ресурси та потреби; культура інформаційного споживання	4
7	Тема 7. Методи і засоби пошуку, збирання, добування та оцінки інформації, у т.ч. конфіденційної та секретної	4
8	Тема 8. Інформаційна аналітика та інформаційний супровід інститутів (суб'єктів) міжнародної взаємодії і політики	4
9	Тема 9. Інформаційне забезпечення та супровід міжнародної діяльності	3
10	Тема 10. Технології адресного донесення та маніпулювання інформацією; комунікативні технології	3
11	Тема 11. Інформаційна війна: природа, причини, технології і засоби	4
12	Тема 12. Міжнародна, регіональна та національна інформаційна безпека	4
13	Тема 13. Міжнародна, європейська та вітчизняна інформаційна політика. Інформаційна стратегія	4
14	Тема 14. Інформаційна економіка та міжнародний інформаційний бізнес	4
15	Тема 15. Юридично-правова основа функціонування інформаційної міжнародної, регіональної та національної сфери	4
16	Тема 16. Місце та роль України у світовому інформаційному просторі	4

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- реферати;
- захист практичних робіт;
- інші види.

6. Методи навчання

При вивченні курсу «Міжнародна інформація та сучасні інформаційні системи і технології» застосовуються 3 групи методів навчання:

- методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності;
- методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності;
- методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.

Перша група охоплює вербальні методи передачі і сприймання навчальної інформації (розповідь, лекція); наочні (ілюстрація, презентація); практичні (вправи, групові та індивідуальні завдання). В межах самостійної роботи – робота з книгами, робота з методичними матеріалами, робота з Інтернет-джерелами, творчі завдання.

При вивченні курсу активно використовуються інтерактивні методи (при веденні лекцій та семінарських занять) та проблемно-пошукові методи навчання (як при веденні аудиторних занять, так і при організації самостійної роботи студентів).

Що стосується методів стимулювання і мотивації навчання, то досвід підтверджує ефективність навчальних дискусій.

7. Методи оцінювання

Методи поточного контролю: поточне тестування, індивідуальне опитування, фронтальне опитування, перевірка домашніх завдань, перевірка індивідуальних завдань.

Методи модульного контролю: письмова контрольна робота, підсумкове тестування.

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{дис}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{НР}$ (до 70 балів): $R_{дис} = R_{НР} + R_{ат}$

9. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України e-Learn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2108>);
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти;

10. Рекомендована література

Базова

1. Артюшина Катерина. (2021). Фейкова підміна особистості: пошук вигоди чи спосіб психологічного захисту / Вісник Національного авіаційного університету. – № 19 – с. 24-29.
2. Бодріяр Жан. (2004). Симулякри і симуляція / Жан Бодріяр; [пер. з фр. В. Ховхун]. – К. : Вид-во Соломії Павличко «Основи». – 230 с.

3. Гігінз Еліот. (2021). Ми – Bellingcat. Онлайн-розслідування міжнародних злочинів та інформаційна війна з Росією. – К.: Наш Формат. – 242 с.
4. Гондюл В.П. (2009). Вступ до спеціальності "Міжнародна інформація" : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / В.П. Гондюл, М.М. Рижков, О.М. Андреева ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К. : Київ. ун-т. – 383 с.
5. Горбаткова А.Ф. (2017). Проблема інформаційного шуму в житті людини ХХІ століття / А.Ф. Горбаткова, В.В. Котлярова // Науково-методичний електронний журнал «Концепт». – № S7. – с. 6–59.
6. Домінік Мартен. (2005). Метаморфози світу: соціологія глобалізації. – К.: Видавничий дім "Києво-Могилянська академія" – 302 с.
7. Європейські комунікації. Навчальний посібник. (2007) / Макаренко Є.А., Бебик В.М., Рижков М.М., Ожеван М.А. та ін.. – К.: ІМВ. – 367 с.
8. Забара І.М. (2012). Міжнародно-правове регулювання поширення інформації: теоретичні і практичні аспекти/ І.М. Забара // Форум права. –№ 4. – С. 362-366.
9. Калуга В.Ф. (2020). Міжнародна інформація у професійній діяльності : навчальний посібник / В.Ф. Калуга – Київ : НУБіП України. – 188 с.
10. Карпчук Н.П. (2018). Міжнародна інформація та суспільні комунікації : навч. посіб. для студ. закл. вищ. освіти / Н. П. Карпчук. – Луцьк. – 514 с.
11. Квіт Сергій. (2018). Масові комунікації. К.: Видавничий дім "Києво-Могилянська академія". – 352 с.
12. Коваленко А.О. (2002). Політичний аналіз і прогнозування. – К.: Наук. світ. – 201 с.
13. Колісніченко Р.М. (2017). Глобалістична свідомість людства: політологічний аналіз : монографія / Р.М. Колісніченко ; [Міжрегіон. акад. упр. персоналом]. – Київ : Персонал. – 421 с.
14. Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля (Орхуська Конвенція). (1998). / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_015
15. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (1950). Конвенцію ратифіковано Законом № 475/97-ВР від 17.07.97 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004
16. Кудрявцева С.П. (2008). Міжнародна інформація: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / С.П. Кудрявцева, В.В. Колос. – 2-ге вид. – К. : Слово. – 400 с.
17. Мак-Комбс М. (2007). Встановлення пріоритетів: масмедіа та громадська думка / М. Мак-Комбс ; пер. з англ. М. Давиденко. – К. : К.І.С. – 256 с.
18. Максименко Сергій (2020). Системне мислення: формування і розвиток. – К.: Видавничий дім "Києво-Могилянська академія". – 312 с.
19. Мартин Г.-П. (2001). Западня глобалізації: атака на процвітання и демократію / Г.-П. Мартин, Х. Шуманн // Пер. з нім. – Х.: Вид. дом «Альпіна». – С. 53.
20. Марущак А.І. (2007). Інформаційне право: доступ до інформації: навч. посіб. / А.І. Марущак. – К. : КНТ. – 532 с.
21. Міжнародна конвенція про використання радіомовлення в інтересах миру. (1936). / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_229
22. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права (1973). / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043
23. Міжнародна інформація (2016): терміни і коментарі : навч. посіб. / Є.А. Макаренко [та ін.] ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, [Ін-т міжнар. відносин]. – Київ : Центр вільної преси. – 518 с.
24. Міжнародна інформаційна безпека (2016): теорія і практика : підручник / Є.А. Макаренко [та ін.] ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, [Ін-т міжнар. відносин]. – Київ : Центр вільної преси, 2016. – 417 с.
25. Москвичова А.В. (2015). Міжнародна правосуб'єктність фізичної особи у доктрині міжнародного права / А.В. Москвичова, Д.І. Романченко //Актуальні проблеми

- сучасного міжнародного права :зб. наук. ст. за матеріалами І Харк. міжнар.-прав. читань, присвяч. пам'яті проф. М. В. Яновського і В. С. Семенова, Харків, 27 листоп. 2015 р. : у 2 ч. – Харків. – Ч. 2. – С. 278-282.
26. Маруховський О.О. (2007). Інформаційне суспільство: теоретико-концептуальні засади : навч. посіб. для студ. напряму "Міжнародні відносини" спец. "Міжнародна інформація"; Університет економіки та права "КРОК". – К. – 136 с.
  27. Нестеренко О.В. (2012). Інформація в Україні: право на доступ / О.В. Нестеренко. – Х. : Акта. – 83 с.
  28. Партико З.В. (2001). Образна концепція теорії інформації / Зіновій Васильович Партико; В.о. Львів. нац. ун-т ім. І. Франка.– Львів : ЛНУ ім. І. Франка.– 133 с.
  29. Пархоменко О.В. (2010). Інформація і знання: взаємозв'язок / Олексій Володимирович Пархоменко; В.о. Держ. ін-т інтелект. власності.– К. : ДІПВ, 2010.– 268 с.
  30. Пітерс Дж. (2005). Слова на вітрі: Історія ідеї комунікації. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія». – 304 с.
  31. Почепцов Георгій (2022). Сучасні інформаційні війни. К.: Видавничий дім "Києво-Могилянська академія" – 498 с.
  32. Сенченко М.І. (2003). Латентні структури світової політики. Нариси з конспірології. – К.: МАУП. – 312 с.
  33. Сілвер Нейт. (2018). Сигнал і шум. Чому більшість прогнозів виявляються хибними : пер. с англ. / Нейт Сілвер; Пер. М. Гоцацюк.– Київ : КМ-Букс.– 544 с.
  34. Солодка М.О. (2020). Інформаційний простір держави як сфера реалізації інформаційного суверенітету / Інформація і право. – № 4 (35).
  35. Суліма Є.М. (2012). Сучасна глобалістика: політика, освіта і культура / Є. Суліма, М. Шепелев. – [2-ге вид.]. – Київ : Леся. – 631 с.
  36. Усатюк К.Р. (2021). Сучасні інформаційні технології в міжнародних відносинах та зовнішній політиці держав / Соціально-політичні студії : наук. альманах. Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
  37. Arendt, Hannah. (1982). Lectures on Kant's Political Philosophy. The University of Chicago Press, Chicago. – 174 p.
  38. Arquilla J. (1997). Looking ahead: preparing for information-age conflict / J. Arquilla, D. Ronfeldt // In Athena's camp. Preparing for conflict in the information age. Ed. by J. Arquilloa, D. Ronfeldt. – Santa Monica. – 237 p.
  39. Durham P. (2001). Speaking into the Air: A History of the Idea of Communication / Peters John Durham // University of Chicago Press. – 304 p.
  40. McQuail Denis. (1994). Mass Communication Theory: An Introduction. Third edition. London: Sage Publications. – 184 p.
  41. Zinchenko Viktor, Polishchuk Oleksandr, Kaluha Volodymyr. (2022). Peculiarities of globalization processes transformation and prospects of research activity in the context of sustainable development strategy of society/ Science and education for sustainable development. Monograph. – Publishing House of University of Technology, Katowice. – P.763-767.

Допоміжна

1. Бжезінський З. (2000). Велика шахівниця / Бжезінський З – Львів – Івано-Франківськ: Лілея-НВ. – 249 с.
2. Гантінгтон С.П. (2006). Протистояння цивілізацій та зміна світового порядку / Гантінгтон С.П. – Львів: Кальварія. – 474 с.
3. Калуга Володимир. (2019). Функціональне навантаження культури та мистецтва у бутті людини з огляду на екзистенціальний прагматизм / Філософія освіти. Philosophy of Education. – Том 24, № 1. – 142-153 с.
4. Калуга В.Ф. (2014). Ідентичність та самоідентичність в соціальному бутті людини: від конфлікту до єднання / В.Ф. Калуга. – Ніжин : Видавець ПП Лисенко М.М. – 412 с.

5. Калуга В.Ф. (2010). Екологія свідомості / В.Ф. Калуга – К. : Міленіум. – 154 с.
6. Калуга В.Ф. (2008). В пошуках шляху із пастки утилітарного світу : ірраціональні чинники облаштування спільного світу як альтернатива засиллю приватного інтересу та надуманого раціоналізму / В.Ф. Калуга. – К. : Міленіум. – 162 с.
7. Короткий оксфордський політологічний словник / [Пер. з англ.]. – К.: Основи, 2005.
8. Красіков М.С. (2014). Підходи до визначення поняття інформаційного суспільства / М.С. Красіков // Філософія і політологія в контексті сучасної культури : науковий журнал / ред. колегія : О.С. Токовенко, П.І. Гнатенко та ін. – Дніпропетровськ : Дніпропетровський національний університет ім. О.Гончара, вид. «ЛіраМ». – Вип. 8. – с. 68-73.
9. Мальський М.З. (2003). Теорія міжнародних відносин: Підручн. / Мальський М.З., Мацяк М.М. – 2-ге вид., доп. та випр. – К.:Кобза. – 268 с.
10. Поліщук Руслан. (2020). Георгій Почепцов: Те, що відбулось на виборах, – результат консенсусу олігархів / Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://theworldnews.net/ua-news/georgii-pocheptsov-te-shcho-vidbulos-na-viborakh-rezultat-konsensusu-oligarkhiv?fbclid=IwAR0R4ZAFUjO8kfioUR7WNXpqi5JH9N0eliR9t9HIG0XDgjjNdkzUnE2Z2Tik>
11. Основи теорії міжнародних відносин: Навч. посібн. – Львів: Академія сухопутних військ, 2010. – 240 с.
12. Політологічний енциклопедичний словник: Навч. посібн. для студ. вузів. – К.: Генеза, 1997.
13. Про схвалення Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України // Офіційний вісник України. – 2013. – № 44. – Ст. 1581.
14. Уэбстер Фрэнк. (2004). Теории информационного общества / Ф. Уэбстер // пер. с англ. М.В. Арапов, Н.В. Малыгина; ред. пер. Е.Л. Варганова. – М.: Аспект Пресс. – 399 с.
15. Цимбалістий В.Ф. (2007). Теорія міжнародних відносин: Навч. посібн. / Цимбалістий В.Ф. – 3-тє вид., доп. та випр. – Львів: Новий світ. – 360 с.
16. Шаклеина Т.А., Байков А.А. (ред.). (2013). Мегатренды: основные траектории эволюции мирового порядка в XXI веке : Учебник / Т.А. Шаклеина, А.А. Байков (ред.) – Коллектив авторов // М.: Аспект-пресс. – 448 с.
17. Шепелєв М.А. (2004). Теорія міжнародних відносин: Підручник / Шепелєв М.А. – К.: Вища школа. – 312 с.
18. Arendt H. (1982). Lectures on Kant's Political Philosophy / Hannah Arendt // The University of Chicago Pres, Chicago. – 138 p.
19. Gantz J. (2012). The Digital Universe in 2020: Big Data. Reinsel Bigger Digital Shadows, and Biggest Growth in the Far East / John Gantz and David Reinsel // <https://www.emc.com/collateral/analyst-reports/idc-the-digital-universe-in-2020.pdf>
20. Schwarz Michiel. (2006). e-Culture: Crossovers and Challenges <http://eculturefactory.de/download/schwarz.pdf>